

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam veljâ: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejemam veljâ: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljâ 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniška ulica št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljâ tristoletna peti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniški nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 146.

V Ljubljani, v sredo 1. julija 1885.

Letnik XIII.

Vabilo na naročbo.

„SLOVENEK“

edini slovenski dnevnik na katoliško-konser-vativni podlagi,

nastopil bode s 1. julijem drugo polovico XIII. leta svojega obstanka. Ob tej priliki vabimo najvljud-neje vse prijatelje našega lista, da bi se kolikor toliko podvzivali z določilom naročnine, kterim je taista že potekla, kakor tudi z razširjanjem našega lista, za kar se našim dosedanjim gg. na-ročnikom še prav posebno priporočamo.

„Slovenec“ veljâ za Ljubljano pri oprav-ništvu prejemam:

Za celo leto	13 gl. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računi 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejemam veljâ:

Za celo leto predplačan	15 gl. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Opravništvo „Slovenca“.

Beseda ob pravem času.

Ni se mi sicer nadjati, da bi zgodovina nasled-njih člankov toliko zanimala slavno občinstvo, kakor zgodovina nekterih člankov nekega lista: vendar nečem prikrivati, da je njihova starost že precejšna. Pregledovajoč razne papirje, sem naletel na nekaj pisanega z zgoraj naznanjenim naslovom. A zakaj se ni oglasila „beseda“ — ob pravem času? si rečem nejevoljen in prebiram vrsto za vrsto. Grešil si z opuščanjem, zanemaril si dolžnost, — si kli-čem: popravi, kar še moreš! In kazen naj ti bode, da pišeš še kaj družega (mimo onega), kar je pravo-časno za sedanjí in ne samo za oni čas.

Da, da, grešil si z opuščanjem, sem si ponav-ljal in ponavljaj naj bi enako še marsikdo drugi za

menoj. Koliko smo grešili z opuščanjem, nemar-nostjo! Kolikrat je bila — ne prilika: samo prilike ne išče resnoben pisatelj — potreba, nujna po-treba, da bi pisali bili in rekli besedo o pravem času! Tako spoznanje potrebe bi nam bilo vstvarilo izvrstnih pisateljev, vzbudilo stotine dremal-cev, pretreslo cele vrste kimovcev, kterih priki-movanje je ravno tako tehtno, kakor odkimovanje; — bi bilo odvrnilo toliko odličnjakov od zapeljive pogubne poti, bi nam bilo obvarovalo našo mladino marsiktere nevarnosti in imeli bi jo sedaj na svoji strani, in bi se nam sedaj ne bilo treba boriti z marsikterim nasprotnikom, ki je po naši nebriznosti postal močan. Vse to je storilo naše opuščanje. Če-gavo — naše? Naše — vernih katoličanov — na-rodnjakov. Menim pač, da nisem prevelik pesimist, ako pravim, da malokdo izmed zavednih — veri-vdanih narodnjakov more deti roko na svoja prsa in reči: mirno vest imam, ničesar nisem opustil, mar-več po svoji moči vse storil za versko narodno stvar. A prašam: Ali smo vse storili gledé šole, gledé od-goje, gledé cerkvene svobode, gledé dobrih društev, dobrih knjig in smo li vse storili na nasprotno stran, da bi pokončali slabega duha v odgoji mladine, v društvih, v knjigah? Ne vem, ali zaslužim zaradi tega kak priimek ali ne, kakor ga nam nasprotniki dajó, ko se potegujemo za dobro stvar: a vsakako je prepričanje moje to, da vneti katoličan prav za prav nikdar miren ne more biti, dokler živimo v tako neugodnih razmerah za cerkev in vero. In kar je dandanes najbolj neugodno: Vse nevarnosti, ki nam žugajo, so kakor pasti zakrite z vablivo odejo in mi katoličani plavamo v nekakem omotnem duhu, v kterem se nam zdi tû v Avstriji vse dobro, trdno in mirno. Konservativni državni zbor, pravična vlada, prijazni in vpljudni vladni organi, duhovščina obsi-pana z državnimi blagari, cerkveno življenje v cvetji, vse lepo, o čudovito krasno! Da, da, krasno, ko bi le ne bilo prekrasno, ali bolje: ko bi ne veljala ta krasota samo za danes! In jutri?

„Beseda ob pravem času“ si stavi nalogo ne ostati na površini vsakdanjih dogodkov in obične

politike, ampak poseči hoče malo globokeje. Ker — naj reče kdo kar hoče — očitno povem, da mi vsak-danje politikovanje ne gre prav v glavo in da se mi mnogi časopisni prepripi zdijo boj proti meglenim možem. Kak škof n. pr. izdâ pastirski list o voli-tvah: zaradi tega velik hrup v liberalnih četah. To je poziv na boj: na obeh straneh se pridno meče in tolče, in nazadnje? Škof ostane škof in liberalcec ostane liberalcec. Pridobilo in zgubilo se ni nič v boju. Nihče se ni spokoril, odpadel tudi ne. In tako je tudi moralo biti. Škof je pisal po svojem prepri-čanju in po svoji vesti in nasprotniki so odgovorili iz svojega stališča nasprotniku — čisto naravno — a doseglo se ni nič. Pa zakaj se s takim bojem nič ne doseže? Ker se nič doseči neče? Kaj mi vendar pomaga, ako bogotajec vsakemu in tudi najnižemu duhovniku poljubi roko in obleze vse cerkve in po-bere prah raz vseh altarjevih stopnic, bogotajec pa vendar-le ostane. Kot pameten človek ga toraj ne bom silil, naj hodi z menoj v cerkev in ne bom mu gledal na ustnice, kako moli, ampak skušal mu bom dokazati, kako bedasto misli in preveril ga bom, da je res Bog v nebesih. Ako sem to dosegel, potem sem pridobil človeka.

Ravno tako tudi ni pametno političnega na-sprotnika skušati pripraviti do tega, da mi bo rekel vedno: da, da, v svojem sreču pa me klet: marveč glejmo, da si pridobimo za-se njegovo pravo pre-pričanje, da bo tako mislil, kakor mi, — s tem bomo kaj dosegli.

Od kod vendar prihaja liberalno prizadevanje v stari Avstriji, kakor v novi Srbiji? Od kod neki, povejte mi vi zastareli politiki? Morebiti zaradi raz-ličnih narodno-gospodarskih, vstanovnih, državno-pravnih načel? Naj verjame kdor hoče! Meni se pa zdi jasno, kakor beli dan, da so taka načela samo sadovi, ne pa korenine. Korenine so pa v verskem ali neversem prepričanju. Človek, ki nima vere, kakor mi, pa vendar trobi z nami v en rog, tak je neznačajan: neverec mora biti libe-ralec v politiki, ako je dosleden; veren človek, ki ima še nekaj pameti, pa liberalcec v političnem

LISTEK.

Žumberk.

Krajepisna in zgodovinska razprava.

(Dalje.)

Ves Žumberk je bil do l. 1871 po odstranitvi vojaške sisteme v Krajini en politični upravni kotar s sediščem upravne oblasti v Kostanjevcu. L. 1880 se je pa Žumberk zedinil z upravnim kotarom Ra-kovačkim (Karlovčkim), kamor še zdaj spada. Gledé vodstva je Žumberk prav neugodno podložen kr. sodbenem stolu Ogulinskemu in kotarski sodnji Rakovački pri Karlovcu. Obseg poprejšnjih kompanij Slunjskega krajiškega polka Oštrčke in Žumberačke (br. 11 in 12) zavzemate sedanjí politični občini Sošička (5919 preb.) in Kalovska (4563).

Žumberk nima večega mesta, v kterem bi bil vsredotočen celi kotar. Vasi so večidel majhne a pojedine hiše raztresene na oplazih gor in po ob-ronkih manjih holmcev. Vas Kostanjevac postavl-jena v nižini med brdi na Kupčini ne daleč od provinciala hrvatskega, je gotovo najznatnejša kot dosedanje sedišče upravne oblasti in ker ima največ

prebivalcev. V starem vlastelinskem dvorcu, po-pravljenem l. 1715, ki je bil nekda lastnina rodo-vine Radoičića ali Deličimunovića, a kasneje grofov Hermansteinov in grofa Molca, je bil do l. 1880 kotarski urad. Po starosti je najbolj znamenito župno mesto Žumberk s starim gradom na visokem brdu, ki leži v razvalinah, od kar je l. 1793 po-gorel. Obliko celega tega grada nam je ohranil Valvazor v svoji knjigi „Ehre des Herzogthums Krain“.

Na graški kapeli sv. Ane, sedaj tudi že podrti, najdena sta dva nadpisa v kamen zasekana iz po-četka osemnajstega veka. Prvi se je glasil:

Ferdinandus Ernestus Caesaris Caroli
Collonellus Carinthiacus cum liberis
Baronibus a Kulmern Oriundus
Commendans quoque in Sluin et
Siehelburg has Aedes Familiæ
Salvatori struxit.

Na drugem kamenu pa je bil nadpis:

Illustrissimus Praelatus Landstrassensis
Rudolphus Kushland origine
digne sacravit.

(Fras: Topographie d. Karlstädter Militärgränze. Agram 1835, pag. 307.)

Eno uro od Žumberka proti zapadu leži ravno nad izvorom Kupčine razvalina nazvana Starigrad,

ktero je držal Valvazor za staro Presjeko. Po vsej priliki pa je stari grad Presjeka (nova Presjeka je sezidana pod planino na kranjski strani) stala v vasi Prisiki v Mrzlopoljski župi blizu kranjske meje, a da je Starigrad dnevni Žumberk, dočim ima se-danja gradina Žumberška i po sliki Valvazorjevi in po ostankih, ki se še danes vidijo, podoba utvrd kasnejih časov.

Župnik katoliški pod Oštreem stanuje v ne-kdanjem gradu plemičke rodovine Colnića, iz ktere je proizišlo več znamenitih oseb duhovnega in svet-nega stanu. V dvorani župnega dvorca se nahaja ta-le napis v kamenu:

Posuit has Aedes funditus
Josephus Antonius a Cholnieh
Prius Lector Canonicus
Zagrabiensis
Postea Episcopus Bosnensis
1748.

(Fras, ibidem p. 399.)

Od ostalih krajev spominjamo veliko vas Sošice, nekda lastnina rodovine Hranilovićev z unijatsko župo in prastaro katoliško kapelo sv. Marije in Mrzlopolje na planinski visočini, kjer je od starine cerkev in župa iztočnega obreda. V Sošicah, Budinjaku, kjer ste tudi od starine dve cerkvi, ka-

smislu ne more biti. Čudno pač bi bilo, ako bi n. pr. Greuter prišel do te vere, da je Luter učil resnico in bi ta Greuter vendar le govoril za katoličane na Tirolskem in trdil, da tje Luteranci ne smejo dohajati. Ali ni to doumno? In kaj menite, ko bi Herbsta naenkrat razsvetlila milost božja, da bi se spreobrnil in postal veren katoličan: bo li še govoril za kako protiversko postavbo in se boril proti svobodi sv. cerkve? In ko bi naš prof. Šuklje spreobrnil se kakor Cahej, ali ne bi on odložil državne poslanstva, rekoč: večina Kranjcev me ne mara, ne bom se jim silil. Dokler ostane pa prof. Šuklje takšen, kakoršen je: pišite zoper njega, da je še tako nepostavno zmagal — vse je bob v steno. Škoda črnila!

Kaj pa govorim prav za prav? Povedati hočem le to, da ne bi škodovalo tu pa tam malo bolj globoko dogodkom, dobam, razmeram itd. pogledati v srce; da bi ne škodilo tam pa tam pustiti v boju z nasprotnikom nastran malenkosti, s katerimi nasprotnikov niti ne pobijemo, niti ne pridobimo: marveč potegniti se za načela, na katerih sloni naše mišljenje in iz katerih prihaja naše delovanje.

Kakor nespametno in morebiti otročje se zdi tako govorjenje onim, ki znajo izvrstno politikovati in prerokovati o ministerstvih in vojskah in cesarskih pohodih: vendar se nič ne bojim tudi takega očitjanja in take sodbe.

Naj jaz spišem briljanten članek o angleško-rusko-afganskem prašanju in naj ti do pičice dokazem, da Afganistan po vseh znanih in neznanih pravicah pripada Rusom: Kaj pa imaš od tega? Rad bi vedel, koliko bolje bode prihodnjo noč car spal?

Naj jaz pokažem, kaj je na tem ali onem polji javnega življenja napačno in kako bi se dalo odpraviti: to menim bi vsaj toliko pametno bilo, kolikor vsaktero opominjevanje, bodisi, da kdo sluša ali ne.

In koliko je takih krogov, razmer v javnem življenju, ki tako silno razodevajo našo kratkovidnost, nepremišljenost, nemarnost, da je pač treba nekoliko povzdigniti glas in klicati! O ko bi vsaj hotli misliti! Le misliti in ne samo brati in govoriti, ne samo poslušati svojega samoljubja, ampak tudi strogo pamet!

Beseda ob pravem času naj si dela prosto pot do občinstva! Kakor ne pozna strahu, tako tudi ne zavinkov. Skliceval se pa na kaj drugega ne bodem, kakor na zdravo pamet.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. julija.

Notranje dežele.

Minuli prazniki so bili zopet *Nemcem na Moravskem* kaj posebno vgodni, da so svoje nemško prepričanje svetu pokazali. V Brnu so pevcu napravili 25letnico svojega obstanka in so vse svoje brate tjekaj povabili. Imeli so jako razširjen program v katerem je bil tudi nameravan slavnosten spreved po mestu. Vlada ga jim je prepovedala, kar jih pa

toliška sv. Petka in unijatska (poslednja zdaj v razvalinah), drže se po dvakrat na leto v teh krajih glasoviti sejmi, na katerih se prodaja posebno živina. V Sošice so prenešeni sejmi od cerkve sv. Gere na meji kranjski zaradi pogostih preprirov in krvavih pretepov med Kranjci in Uskoki.

Etnografska slika Žumberka je prav različna. Na prvi pogled boš opazil razliko med katoliškimi.

Žumberčani, ki so po vsej priliki staroselci v teh krajih posle selitve Hrvatov, ter unijatskimi Uskoki, ki so se doselili v 16. veku v te gorske predele. Reka Kupčina ne deli samo podgorje Žumberško, ampak ima tudi v etnografskem obziru svojo važnost. Ob bregih njenih v dolini Kupčinski od Kostanjevca proti Oštercu in gradu Žumberškemu stanujejo skupaj stari katoliški Žumberčani; ena betva teh staroselcev se je razprostrla od leve obale Kupčine po gorovitih predelih raztrešeno in pomešano z Uskoki proti Kalovemu in Mrzlemu polju; med tem ko proti severo-zapadni strani segajo katoliki ob potoku Susičkem vse do Sošic. Tudi Uskoke deli Kupčina na dva posebna plemena, ki imata svoj poseben tip in značaj.

Katoliški Žumberčan je srednje postave, suh-

ni ravno dosti oviralo, kajti mesto jednega velikega spreveda napravili so več manjših, ker so vsak posamičen oddelček došlih Nemcev iz kolodvora v velikim vrisčem v mesto sprejavali. Da je bilo vse le v nemških barvah in da so se le nemške pesni, kakor so „das deutsche Lied“ in „Wacht am Rhein“ pele, nam pač ni treba omenjati. To se že samo po sebi razume. Manj razumljivo pa je to, kako da so se tako zagrizeni nemčurji kakor so ravno moravski Nemci toliko spozabili, da so česko pivo pili. Če je človek že v enej reči dosleden, treba mu je doslednosti, če se po eni strani vrlo zabavlja čez vse, kar je slovanskega, po drugi pa od Slovanov kuhano pivo s slastjo srka? Da tudi razsvitljenih govorov ni manjkalo, umé se samo po sebi. Posebno neumne kmete kovali so v zvezde zaradi tega, da so prišli, češ, s tem so dokazali, da so politično zreli in da se ne dajo nič več klerikalnim mračnjakom na nitki voditi. Da se je tako govorjenje nemškimi kmetom prilegalo, kakor bi jih bili z oljem mazali, si pač lahko mislimo. Pijanost tistih ljudi je res velika, ali puščoba, kedar se strezujejo, ne bo nič manjši!

V *madjarskem ministerstvu* notranjih zadev pečajo se ravnokar z načrtom postave, s katero mislijo odpraviti pomanjkljivosti, kar so jih do sedaj zapazili pri komitatnem in občinskem upravnistvu. No ta postava bo že morala jako krepka in dolga biti, če bodo hotli z njo vse nedostatkosti odpraviti, kar se jih ondi pri upravnistvu javnih zadev godi. Po celem Ogerskem pravica silo trpi v vsakem oziru. Če je celó v prestolnici redarstvo sporazumljeno s tatovi, roparji, krivičnimi igralci, ter od njih dobro in lepo desetino vleče, le da je tiho, kaj mora pač še le po drugih mestih biti, kaj pa še le po deželi! Lanski dogodki so, hvala Bogu, zadosti določno pokazali, kakošna da je madjarska policija. Vsi so se pod jednim plaščem skrivali. To pa ni bilo morda le lansko leto, o kaj še; Bog zna koliko in koliko desetletij (stoletij?) so že tako vganjali, da se ni vedelo, kdo je ropar in kdo redar, le pravega človeka je manjkalo, da bi bil na pravem mestu to reč objavil. Preosnova občinske in komitatske uprave je toraj potrebna, kakor slepeu oko. Toda ne le ta, tudi pravosodje čaka še svojega mojstra. Tukaj se pa očividno krivice godé, o kakoršnih svet dosedaj že zdavnej ni slišal! Kakor sicer madjarski svet v obrtniji in poljedelstvu napreduje, tako je zaostal na obeh ravno kar omenjenih poljih, ki ga znate vničiti, če ne bo pravočasno za odpravo napak, krivic in pomanjkljivosti skrbel.

Vnanje države.

Macedonija še vedno ni mirna in menda tudi ne bo, dokler ne pride izpod Turka pod kakega drugega vladarja. Radi bi jo trije imeli, dobil jo bo pa prej ko ne Grk; vsaj na to je vsa njihova politika obrnjena, ki je z ropanjem in morijo v najtesnejši zvezi. Grške roparske bande so, ki v Macedonijo na plen hodijo. Pri vsem tem imajo dvojen namen. Prvič želé deželo v nekem večnem neredu ohraniti, da bi danes ali jutri, kakor sosedje pravico imeli, Macedonijo zaradi miru zasesti; drugič se pa tudi ne branijo, če se pri vsem tem tudi še kaj dobi, postavim, kaka čreda ovac ali govedine. Izbirčni Grki ravno niso in vse „pokupijo“, če le za plačilo nihče ne vpraša. Roparska narav je tem ljudem že prirojena in je ne opusté za nobeno ceno. Grške oblasti pa vse to vidijo in — molčé. S tem so pa ravno dokazale, da se roparski napadi v Macedonijo vrše pod njihovim pokroviteljstvom ali saj z vednostjo, da bi si na ta način Macedonijo pridobili. Čudna politika je pač taka, toda ravno tako se jim zna obnesti, kakor nasprotna. Sicer se pa tudi Srb in Bolgar po Macedoniji ozirata, ktera bi se iz geografskih ozirov vsakemu bolje podala, kakor pa Grku. Posebno združena Bolgarija zjedinjena z Macedonijo, bi bila jako čedna državnica, na

ljast, beloličen, podolgastega lica in plavokov. Od njega je nekaj višji pa tudi kot gorsčak telesno čvrsteji Uskok ter se razlikuje od katoliškega Žumberčana še po črnih laséh in krasnih živahnih očéh. Katoliški Žumberčani so še dandanes po obliki in naglasu jezika čakaveci. Čakavščina se je pri njih izgubila in prešla v štokavščino samo pri nekih rodovinah, ki so pomešane med Uskoki, ali tudi tukaj se oni lahko poznajo po naglasu. Oni nimajo junaških pesen, ter popevajo samo ženske popevke, a da so čakaveci od starine v Žumberku, dokazuje njihova podobnost v postavi, obrazu, obleki in prilično tudi v narečju z bližnjimi provincijalci v Pribeću in Prekrižju (tudi čakaveci), ki ne rabijo v govoru nobenih italijanskih besedi, kakoršnih imajo dosti Uskoki Žumberški, posebno v tehničnih izrazih, kakor baril mazana, čeravno so se Žumberški Uskoki doselili deloma iz krajev oddaljenih od morja.

Unijatski Uskok je pa štokavec najradikalneje jakavščine. Poje junaške pesni, ktere so mu dedje prinesli iz nekdanjega zavičaja, in ktere jim je vila na njihovih junaških vojnah pripovedovala v Kraljeviču Marku, Strahiniču banu, Ivanu Senjaninu in od drugih narodnih vitezi. Posebno varujejo žene stare običaje in vso snago jezika, kteri divno go-

vtoro bi se Srbi z zavidičljivim očesom ozirali. Miru pa v Macedoniji ne bo poprej, dokler ne pride pod vrhovno pokroviteljstvo kakega drugega vladarja.

Carinski baji so dandanes že skoraj navadni postali. O naporu v tem smislu, ki je med Avstrijo in Nemčijo, in ki bo še vedno večji, smo že pisali in bomo v raznih priložnostih še. Več ali manj osupnilo bode pa tega in onega, ki bode čital, da se je nekak carinsk prepir vnel med malo Rumunijo in trgovinsko razvito Francijo. Odkar so Rumunci nekoliko k sapi prišli, drugega ne delajo, kakor zabavljajo. Leta 1881 in 1882 klicali so Avstrijo na „korajžo“ in tudi lani in predlanskem so nam še vedno zabavljali. To se vé, da šlo je vse na politični rovaš, kajti tudi v Rumuniji ozirajo se s tožnim očesom na nerešene svoje brate pod našim cesarjem. Letos mislijo se pa s Francozi poskusiti. Ker se politično ne morejo z njimi zaplesti, nagajajo jim v trgovini. Med obema državama bila je do sedaj merodajna neka trgovinska pogodba, ki je bila posebno uvažanju francoskih izdelkov vgodna. Rumunci si mislijo, da bi bolje shajali, če bi jim Francozje od svojega uvoženega blaga nekaj več carine plačevali in so rekli, da obstoječe pogodbe, ki je ravnokar pri kraji, ne bodo več obnovili; Francozje so jim pa rekli: je že prav, kakor hitro jeli nas bote stiskati z veliko carino, zahtevali bomo vpeljavo trgovinske pogodbe, ki jo je Francija sklenila s Turkom za podunavske pokrajine leta 1861. In če bi tudi te ne hotli pripoznati, potem se bo pa na Francoskem na rumunsko blago tako visoka carina naložila, da niti cveka več ne bodo tjekaj vpeljali. V tem smislu zahteval je tudi francoski zastopnik, Ordega, na rumunkem dvoru pojasnila. Ker pa ni zadosti jasnega dobil, rekel je, da bo v Pariz pisal in nasvetoval, da naj se takoj rumunski izdelki obložé z najvišjo carino, ki je sploh mogoča.

Ni je bilo še kmalo knjige, po kateri bi bili ljudje tako hlastno segali, kakor po *Gordonovem dnevniku*. 10.000 odtisov ga je bilo in ves se je v nekterih urah razprodal. Dnevnik obsega jako zanimive podatke od 10. septembra do 14. decembra in je z nekim posebnim humorjem pisan, kar ga čitatelju ravno tolikanj priljublja. Glavna misel, ki se po celem dnevniku lahko zasleduje, je ta, da bi jo bil Gordon jako rad iz Chartuma pobrisal, pa ga kramarski Angleži niso venkaj pustili. Ukazali so mu, da mora ostati, dokler mu ne pridejo na pomoč. Le 200 mož, pravi Gordon, naj bi prišlo, in zadosti bi jih imel za svoje oslobodenje in tudi Chartuma. Sicer pa je komaj truda vredno, da bi se človek za Sudan péhal in trudil. Sudan je beračija, ki ni vredna, da bi se človek pogljal za njeno posest. Dalje Gordon hudo obsoja angleško vlado in pogubno njeno politiko in pripoveduje, kako da se mu prekanjeni Mahdi od dne do dne bolj studi. Tako je zvit, pravi Gordon, da poper za nohtovi nosi in kedar hoče kaj izvanrednega z ginjaivo prošnjo doseči, potegne nektrekrati z roko okoli oči in takoj so solze tukaj. Sicer je pa jako na trdnem in Gordon sam pravi, da bi se celi Evropi v obraz smejal, če bi bilo njegovo stališče tolikanj trdno, kakor je Mahdijevo.

V Kahiri imajo že zopet *Mahdijevo pismo*. Mahdi pravi, da bo prav kmalo v Wady Halfi, kjer bo praznoval Ramadan. Takoj potem hoče pa odriniti proti Kahiri. Za tisto dōbo izdal je že celo vrsto ukazov; med drugimi je naročil, da se imajo vsi inostranci pomoriti, ako ne prestopijo k turški veri in če ne bodo davka plačevali. Sodnije, konzulati, vladni konaki in časniki se imajo kar od kraja zatreti; izhajal bo le jeden časnik in tistega bo Mahdi sam izdajal. V vojake jemali se bodo edino le Sudanci. — Kakor je videti, je Mahdi zopet bahati začel, kar kaže, da se mu mora dobro goditi. Da Mahdi le baha, spričuje nam to, da se mu niti

voré. Temu je pa razlog, ker so žene vedno doma ter ohranijo starino, dočim možje kot vojaki pa tudi kot posebni ljudje po svetu hodijo ter druge jezike in narečja slišijo in učé. Med samimi štokavci se pozná po tem, kako jih Kupčina deli, neka razlika v govoru, nošnji in zanimanju. Po vsej priliki, da so Uskoki na severo-iztočni strani proti Samoboru in Savi stareji doseljenci; oni govoré bolj južno in primorsko narečje ter rabijo stareji naglas, n. pr. jesi li doša. Ti ljudje so manje okretni in bolj siromašni, bavijo se večidel z govedarstvom, a v Žumberku jih zovejo maslari, ker so, kakor pravijo, v poprejšnjem času dosta masla kuhali in prodali po Kranjskem in v Brežcah. Protivno temu pa se more trditi, da so se Uskoki nastanjeni zapadno in južno od Metlike kasneje naselili. Ti govoré štokavski na način bosanski „što si dōšo, prošō“, a zovejo jih fužinarji, po čem bi se moglo soditi, da so se v svoji stari domovini z rudarstvom bavili. Na vsak način so fužinarji spretnejši od maslarjev, bolj prometni in napredni v gospodarstvu; bavijo se nekoliko tudi z malo trgovino (baratijo) po svetu posebno od l. 1848 sem, odkar je trgovina s soljo in tobakom pa tudi kontreband z razno robo iz Hrvatske v Kranjsko prenehal.

Kasala ni v dala in Kasala je skoraj da v tisti ravnoči kakor Chartum, le da bolj na iztok proti Abesiniji in Masani ob Rudečem morji, kjer solnce Lahe prepeka. Če Mahdi sedaj niti še v Wady Halfi ni, ki je ob 2. kataraktu Nilovem, potem se že vé, kako daleč da ima še do Kahire. To Vam je daljava po malem svojih 900 kilometrov in ti se ne prehodijo kar tako meni nič tebi nič in to s celo armado. Ako bi na dan povprečno po 20 kilomtr. prešel, potreboval bi 45 dni do Kahire. Laški duhoven Bonomi, o čegar pismih smo omenjali v uvodnem članku št. 135. in 136. t. l. je iz Mahdijeve sužnosti ušel in srečno dospel v Dongolo. Rekel je, da so drugi vjeti misijonarji ob času, kadar je ušel, vsi zdravi bili. V Kordofanu je pa kuga in grozna lakota.

Francozom se v Tonkinu neki strašno slabo godi. Nek častnik od ondot je pisal, da je vse bolno, karkoli ondi francosko sukno nosi. Pomrje jih neki pa toliko, kakor če bi kolera divjala po deželi. V Saigonu leži 2800 bolnih vojakov, v Tonkinu pa več nego 3000. Vsi ti so v bolnišnicah. Poleg teh pa zaradi bolehanja še drugih 3700 mož ni za službo. Kolikor je zdravih, pobrali so svoje reči in so šli na hribe pod šotore prebivat, ob enem se jim je pa prepovedalo absint piti. Poleg teh nadlog raznesla se je zopet govorica, da so prišli na Hueškem dvoru neki tajni zaroti na sled; če je res, ni še dognano. Dalje se tudi govori, da so domačini Francozom vodnjake zastrupili, da bi jih na ta zavraten način kolikor bi se le dalo pokončali. Vsega obžalovanja vredna pa je zavist v domačem taboru med Francozi samimi, ki Bog zná iz katerega vzroka svoje na novo iz domačije došle tovariše jako pisano gledajo, češ, da še le sedaj pridejo, ko je že vse podelano ter se bodo lahko križem rok vsedli in vživali, kar so jim prvi priborili. Naj se le nikari preveč ne bahajo; kdo jim je pa porok, da jih ne bode še potrebovali in morda še dvakrat toliko ter jih bo še premalo. Če je resnica, kar se piše, da Francozov v Tonkinu na dan po 15 do 20 umrje, je pač pogodba s Kitajci sklenjena, jako dvomljive vrednosti in jo bodo Kitajci ravno tako v blato pogazili ob prvi priložnosti, kakor so lansko leto ž njo storili.

Izvirni dopisi.

Iz gornjega Kašlja, 29. junija. Pretečeno soboto imeli smo pri nas hudo nevihto. Okoli tretje ure popoldne začelo se je temniti na severu in debeli črni oblaki žugali so vničiti upanje ubozega kmeta. Res ni preteklo četrte ure in že so začele padati med veliko nevihto debele kaplje in tudi kaka toča vmes. Nevihta bila je tako silna, da je tukaj nekemu posestniku podrlo 16 sadnih dreves, drugemu je pa prevrnilo kozolec. Bog je od nas odvrnil veliko nesrečo, ktera je pa zadela, kakor sem zvedel, vasi Besnico in Sadinjo vas, kjer je vse do zadnje bilke polomljeno in tudi sadje je popolnoma vničeno. Ljudje žito na polju kosé. V bližnji gori videlo se je toče čez eno uro še vse belo; pravili so, da je šla suha in debela kot orehi.

Ko sem se danes sprehajal po bližnjih senožetih videl sem veliko drevja podrtega in polomljenega, tudi slamnate strehe imamo zelo poškodovane pa to se bo že še vse popravilo, da bi le toče nas Bog obvaroval.

Vsi Žumberčani, bili štokavci, bili čakavci, zovejo jezik svoj, katerega govoré, vselej samo hrvatski. Drugač znamenjuje v Žumberku kakor tudi v mnogih drugih hrvatskih predelih Hrvat isto kot katolik, a hrvatska cerkev katoliška cerkev. Kadar Žumberški Uskoki o sebi govoré ali pa o svoji cerkvi, zovejo se vlaši (vlahi) za razliko katolika, a pravoslavne po bivši Karlovški in banski krajini zovejo doljne vlahe ali mutane.

Žumberčani obeh cerkvenih obredov, grškega in latinskega, živé med seboj v slogi in bratimstvu in svestni so si, da jih vera ne loči. Cerkev obiskujejo izmenljivo; v unijatske cerkve v Kaštu in sv. Marije v Dragoševcih dohajajo bližnji Kranjci trumoma na zborove (žegnanje), a unijati obiskujejo prav radi mnogobrojno zborove po bližnji gradjanski Hrvatski in po Kranjskem. Kranjci iz Hrasta gredó navadno na liturgijo v unijatsko cerkev sv. Marije pri Dragah, ker jim je najbližja. Katoliki se dostikrat ženijo z unijatami, nasproti se prav redko kedaj dogodi, da kateri unijat vzame katoličanko za ženo. A temu je razlog, ker je v Žumberku več unijatov, ter je mladenču lažji izbor iz večine, a težko bi se smelo trditi, da se Uskoci bojé pomešanja s krvjo sorodnih sosedov.

(Dalje prih.)

Iz gorenjske Doline, 29. junija. Ker se nihče ne oglasi, da bi Vam kaj poročal o zadnjem birmovanju v naši dolini, sprejmite od mene, če tudi precej pozno, naslednje poročilo. — Če je delitev sv. birme še v stolnih mestih, kjer se vendar redno vsako leto o Binkošti ponavlja, vselej nekaj zelo slovesnega in vzvišenega, kaj še le na deželi, kjer se komaj na vsakih 5 do 7 let vrši! Odkar so ranjki knezo-škof Krizostom fare po tej dolini obiskovali, bo že kmalo 7 let; toraj se ni čuditi, da so stariši prav zelo želeli sv. birme za svoje otroke, katerih nekteri so bili že precej odrasčeni, po 13 do 15 let stari. Kakor hitro se je toraj zvedelo, da bo sredi junija birmovanje po dolini, je veselje prešinilo naše pobožno ljudstvo, ki je posebno tudi želelo videti in poznati novega našega knezo-škofa. Stariši so pisali ali sami šli po svoje otroke, ki so bili na Nemeih po službah; botri in botre so od daleč (iz Trsta in Ljubljane) prihajali na veseli praznik; otroci so pridno obiskovali krščanske nauke, s kterimi so jih duhovni pastirji pripravljali na vreden prejem sv. birme. In ko je bil slednjič tudi dan sv. birme za posamezne kraje naznanjen in ura prihoda mil. g. knezo-škofa napovedana, so se povsod začele priprave za slovesen sprejem višega pastirja. In priznati se mora, da se je v kratkem času res veliko storilo, in da so bili kraji, kjer je bilo birmovanje, posebno lepo in okusno okinčani, pa tudi drugod ob cestah in pri vaséh, kjer so se škof memo peljali, so kazali mnogi mlaji, venci in zastave, da ljudstvo v škofovi osebi sprejema in časti Božjega poslanca. Posebno veličasten in gniljiv je bil sprejem g. knezo-škofa 14. junija zvečer ob 1/2 10. uri v Kranjskigori, kjer je bila vsa vas od postaje do farovža v lučicah in lampijonih, in se je ljudstva kar trlo, ki je mil. gosp. z „živio“-klici pod dvema mogočnima slavolokoma spremljevalo v krasno razsvitljeni farovž.

Enako je bilo drugi večer na Jesenicah, kjer je bil tudi ves trg razsvitljen in je ondotno pevsko društvo spremljano od mnogih lampijonov gospodu knezo-škofu dve pesmi pod oknom zapelo, kar jih je posebno razveselilo. Tudi na Jesenicah je stal visok slavolok pri vhodu, po trgu pa skozi in skozi zelene veje in pogosto med njimi tudi mlaji z venci in zastavami.

Med vsemi slavoloki, kar jih je bilo v dolini, pa je bil oni na Javorniku, postavljen od obrtniške družbe, največi in najveličastnejši. Visoko na oboku so bila znamenja škofovske časti s škofovo začetno črko J. prav umetno vpletena med zelenjen in obdana od zastav.

Nazaj gredé od birmovanja so se mil. gosp. knezo-škof nekoliko pomudili na Dolgem, kjer so cerkev in farovž obiskali; pogledali so memogredé tudi v cerkev na Savi; na Javorniku pa so stopili v bližnji plavž, kjer so pričó njih spustili tekoče surovo železo, kar jih je posebno zanimalo, ker kaj tacega še nikoli niso videli. Z besedo, sprejem je bil povsod častitljiv in vreden tako visokega gospoda; bil bi pa lahko še lepši, ko bi bili par dni popred zvedeli natančni načrt, kdaj da mil. g. knezo-škof pridejo in kod da se hočejo peljati. Kolikor vemo, so bili mil. g. vladika tudi povsod prav zadovoljni, nekod skoraj iznenadeni; posebno pa so jim povsod dopadle krasno okinčane cerkve, za ktere Gorenjci res veliko storé. Kar pa ljudstvo zadeva, je pa le en glas, da so g. škof tako ljubeznjivi in tako pri-ljudni in ponižni, da se na prvi pogled vsakemu prikupijo. In le ena želja vse navdaja, da bi nam jih Bog ohranil prav mnogo let!

Birmovanje samo se je vršilo v najlepšem redu, in nikjer ni bilo o kaki nerodnosti slišati. Pripomogla je k temu prošnja škofova, ki so povsod iz prižnice ljudi k redu opominjevali, in pa tudi to, da so škof vselej, ko so dve vrsti odbirmali, precej tudi zadnji blagoslov podelili, da so toraj birmani z botri lahko odšli in ni bilo toliko gnječe. Nekaj posebnega pri birmovanju je bilo tudi to, da je povsod en duhoven na prižnici sv. rožnivenec in litnije ljudem naprej molil, kar jih je gotovo od raztresenosti odvrčevalo in k pobožnosti budilo.

Naj k sklepu še to opomnim. Pri letošnjem birmovanju je bilo nekaj taci birmancev, ki so bili večí, kakor njih botri in botre. Dasiravno tako odrasčen še z večjo koristjo lahko ta zakrament sprejme, se vendar iz taci tih in tam nekteri norčujejo, kar se vé, da ni prav. Naj le vsak skrbi, da bode za prejem sv. zakramenta dobro pripravljen, potem je malo na tem ležeče, je li kako leto mlajši ali

stareji. Le po zanikernosti naj se nikar ne zamudi ali obotavlja.

Domače novice.

(Presvitli cesar) podaril je Črnomeljskim gasilcem 80 goldinarjev podpore iz lastnega premoženja.

(Zrelostno izpraševanje na realki) vršilo se je včeraj 30. junija. Vdeležilo se ga je vseh sedem učencev sedmega razreda, izmed kterih jih je bilo 5 spoznanih za zrele, dva pa bosta morala izpit iz enega predmeta ponoviti čez dva meseca.

(Kranjsko zgodovinsko društvo) ima jutri zvečer ob 6. uri v gimnazijskem poslopji svoj shod. Na dnevnem redu je: razhod društva.

(Ciril in Metodova slavnost v Šiški.) Šišenska čitalnica priredi s prijaznim sodelovanjem slavnih društev „Sokola“ in „Slavea“ v proslavo slovanskih blagovestnikov, sv. Cirila in Metodija, v dan 5. julija 1885 slavnost s cerkvenim opraviлом v domači cerkvi v Šiški ob 9. uri zjutraj, in ljudsko veselico pri Koslerji. — Obseg: Petje, godba, telovadba, streljanje, tehtanje, plezanje, balon, razne igre in umeteljni ogenj. — Pri veselici svira slavna vojaška godba baron Kuhn pod vodstvom gosp. Nemrave. — Petje zborov vodita gospoda Srečko Stegnar in Ant. Sohor. — Ob 6. uri „telovadba Sokolov“ na drogu in proste vaje. — Pri vgodnem vremenu splava ob 7. uri veliki balon v zrak. — Streljanje za dobitke se prične ob 9. uri zjutraj. Dobitki so: I. cekin, II. 4 gld., III. 3 gld., IV. 2 gld., V. 1 gld. Strel veljá 5 kr. Najboljšim strelcem pripadejo do-bitki. Razdelitev ob 8. uri. Voditelj strelišča g. E. Kaiser. — Začetek ob 3. uri popoldne. — Vstopnina 20 kr., otroci plačajo 10 kr.; p. t. društveniki Šišenske čitalnice, sodelujoči g. „Sokol“ in pevci so prosti. K prav obilnem obisku najvljudneje vabi odbor.

(Ojstrowske premogove jame) kupila je Trboveljska premogarska družba.

(O podzemeljskih votlinah na Notranjskem.) Čudovita je pač naša dežela, kjer človek na njo stopi in nekoliko bolj oči vanje opré. Gorenjska navdušuje te že od daleč s prekrasnim planinskim svetom in s svojimi vodami; na Dolenjskem pozdravljajo te bogati in prijazni vinogradi. Le na Notranjskem človeka na prvi pogled nekaj mraz spreleti, ker vidi golo in pusto kraško skalovje. Toda glejte, ravno pod tem skalovjem skrita so Vam čuda božja, da mora človek strmeti ogledovaje jih. Cela Notranjska preorana je skoraj s podzemskimi votlinami, po kterih so se v teku tisočletij nakopali prekrasni kapniki „stalaktiti“, t. j. kapniki viseči od stropa in „stalagmiti“, t. j. kapniki stoječi na dnu jamá, po kterih šumé in buče podzemске vode. Te jame sklenil je združiti, kolikor bo mogoče, eno z drugo klub avstrijskih turistov in je tudi že precej podpore dobil. C. k. poljedeljsko ministerstvo dalo mu je 400 gld., južna železnica 500 gld. in osrednji klub avstrijskih turistov pa 300 gld. V Pivški jami so delo pričeli. Stene, ki so med posamičnimi jamami bodo deloma prestrelili, deloma prekopali. Takoj na to bodo jeli preiskavati, kje bi se dalo zvezati Planinsko jamo z Ljubljansko ravnino, ter se bo na obeh krajih delo morebiti še letos začelo. Zveza Pivške s Planinsko jamo preložila se je na poznejši čas; ravno tako ona Planinske jame s Čirkniškimi votlinami, ktere se bodo tudi z Ložem in njegovim spodnjim svetom zvezale. Vsled teh zvez odprlo se bode v kratkem času strmečim očem več nego 8 milj podzemeljskega sveta, ki mu v celi Avstriji, da na celem svetu ne bo enakega! Mnogo lepega denarja privabilo bo to v one naše zapuščene kraje, kar bo izvestno velika dobrota. Toda tudi v narodno-gospodarskem oziru bodo tiste podzemské zveze in predori jako velike veljave, ker se bo po njih vedno voda odtekala, ktere ob deževnem času sedaj požiralniki ne morejo zadosti hlastno pospravljati, ter bode prenehale povodnji, ktere sedaj ob deževji po nekterih notranjskih dolinah tako rade nastopajo.

To vse namerava, kakor smo spredaj povedali, klub avstrijskih turistov speljati; če se mu bo pa vse po volji izteklo, je pa drugo vprašanje, ker za tako velikansko delo, kakor bi to bilo, bo težko zadosti denarne podpore dobiti. Ni malenkost, če se pomisli, da bi se moralo vse pod zemljo vršiti in bi bilo v nekterih krajih še prav težko blizo priti. Na vsak način pa je dobro, da je klub avstrijskih turistov svojo pozornost tudi na naše kraje obrnil,

ker s tim bo gotovo marsikterega tujca semkaj privabil občudovat podzemeljska čuda kraških jam, kar bo izvestno deželi v prid.

(Hlodi so zmečkali) 24. t. m. 42letnega Janeza Židana iz Sostrega nanj zvalivši se. Vozila sta jih z očetom njegovim iz hoste domov. Janez je voz opiral, pa je bil preslab in je pod hlode zašel, kjer je takoj umrl. Prsa je imel vse pretirte.

(Železnice) od Spielfelda do Radgone izročili bodo na 5. julija prometu.

(Že zopet prepovedano) je nameravano slovesno blagoslovljenje zastave slovenskega podpornega društva v Gorici iz ozira na javno varnost.

Telegrami.

Braunschweig, 1. julija. Deželni zbor izjavil je soglasno, da je zadovoljen s predlogom, kakor ga je stavila Prusija zveznemu совету gledé prestolonasledništva.

Rim, 1. julija. „Journal de Rome“ objavil je odobravaje pismo kardinala Pitre ravnatelju Amstelbode. Sv. oče so prepovedali listu dalje izhajati.

Madrid, 30. junija. Po celem Španskem pomrlo je včeraj 600 ljudi za kolero.

Narodno gospodarstvo.

Pravi čas žetve.

Pravi čas zadeti, kedaj je najboljši strnjeni sadež požeti, t. j. čas, ko moknato zrno ni niti nezrelo niti prezrelo, ni vsakokrat lahko. Tu je mogoče na dvoje krivih potov zaiti. Ali se začne žetev prezgodaj ali pa prepozno. Oboje je jednako krivo in škodljivo. Vendar je pa prezgodnja žetev redkejša hiba, kakor prepozna. Prepozna žetev je skoraj tako rekoč na dnevnem redu kljub vsem opominjem in svaritvam pred prepozno žetvijo in vkljub veliki škodi, ki jo prepozna žetev s seboj prinaša.

Škode in kvari, ki jih ima prezgodnja žetev moknatega zrnja, ko je slama še zelena, zrnje še mlečno, so v tem, da se zrnje skrči in na debelosti in teži izgubo trpi. Taka škoda pa je tako velika, da je vrednost boljše slame, ki je kot taka boljše krma za živino, ne more poravnati.

Še večja od prezgodnje žetve je škoda po prepozni žetvi, ki so bilke že popolnoma mrtve in zrnje trdo in popolnoma zrelo. Tu gré mnogo zrnja v izgubo, ko se žito žanje, povezuje, na voz nalaga in z voza deva. Ta izguba je navadno tolika, kolikor je bilo semena za posejanje dotične njive potrebno. Včasih pa je še dosti večja. Ker je tedaj v tem slučaju izguba zrnja tako velika, bilo bi toraj pričakovati, da kmetovalci pridejo do njenega spoznanja in se je, kolikor le mogoče, ogibljejo.

Nadalje je kemijska preiskava pokazala, da prepozna žetev zrnju tudi na njegovi dobroti škoduje. Kemija je namreč dokazala, da ima žitno zrnje blizu 1 mesec pred popolno, tako imenovano mrtvo zrelostjo, sladkor in mlečni sok v sebi in da ti soki s časom trdi postanejo. Sladkor se namreč spremeni v močično moko, mlečni sok pa v vlečec in jajčno belakovino. Brž ko je ta sprememba dovršena — blizu 14 dni pred mrtvo zrelostjo zrnja — ima seme največ močične moke in vlečeca v sebi.

Ako se toraj žito v tem času — ki po tem takem v sredini početka zorenja in mrtve zrelosti leži — požanje, bode postalo težko, bode palo največ tanke bele moke, temu nasproti pa najmanj otrobov, ker je zrno tanko-mešično. Če se pa čas zamudi in če se čaka do popolne zrelosti zrnja na strvi, tedaj postane mešiček ali luskinja od dne do dne vedno debelejši, del močične moke zrnja se sorenjeni v les in gumi in naravni nasledek je ta, da tako zrnje več otrobi in manj moke daje. Jasno pa je, da sta sladkor in močičeva moka več vredni snovi od lesnega vlakna in gumija. Ker pa se stvar tako ima, se mora toraj moknato zrnje pred mrtvo zrelostjo požeti. Tako požeto žito ima več moke v sebi in ima tudi več vredno zrnje.

Krmina vrednost slame pa tudi mnogo izgubi. To je skoz in skoz jasno. Ako se namreč bilke do popolne suhe zrelosti na strvi pusté, spremeni se sladkorjeva snov v bilkah v lesno vlakno; da ima pa tudi pri slami sladkorjeva snov več vrednosti od lesnega vlakna, to je jasno.

Ali razna žita so tudi o raznem času za žetev zrela.

Rž je za požetev takrat prav zrela, ko je mehko rženo zrno tako trdno, da se na nohtu zakrivljeno, prelomi. Mlečni deli zrnja so se v moknate dele spremenili. V stavih še le popolnoma dozori. Le z uvažanjem se ne smemo prenašati tako, kadar je na bilkah že trdo postalo.

Najbolj važno je pravi čas žrtve zadeti pri pšenici. Ako pšenično zrno ni več mlečnato, tako se sme brez pomisleka z žetvijo začeti, če je tudi

zrno še mehko. Le na ti stopinji zrelosti se najlepše zrnje pridela, ki ima lepo rumeno-zlato barvo in tanko belo moko. Če se pa pušča pšenica, da postane mrtvozrela, tako dobi zrnje temnejšo, malo obrajtano barvo, trdo luskinjo, je nekakšno roženo in daje tudi moko manje vrednosti.

Kar se žetve jarega žita tiče, tako tudi tukaj ni treba čakati, da postanejo bilke popolnoma mrtve in vse zrnje zrelo. V tem slučaju bi bila slama za klajo zelo slaba in izguba na zrnju bi bila zelo velika. Posebno se je treba varovati, da se čaka, da tudi zapoznelo žito doraste. Kajti to, kar je zapoznelo, le redkokdaj pride do dozora, daje tudi večidel prav nepolno zrno in kdorkoli hoče tudi to pridelati, ta izgubi s tem veliki del dobrega zrnja, med tem ko je tisto, kar si pridela, le bolj slabe dobrote.

Ječmen se mora na pol zrel požeti. Če se tako požanje, daje to lastniku veliko dobička, kakor zgodnja požetev pšenice. Oves se sme brez pomisleka požeti brž, ko začne nekoliko rumeneti. Treba pa je potem, da se dalj časa v snopju suši in tako popolnoma dozori. Dobitek pa je izdaten, zrno ni slabše od onega, ki je na bilki dozorelo, zrnja ne gré nič v izgubo in slama je toliko izvrstnejša krma. Pri silju pa, ktero je poleglo, se ne sme na pravi čas požetve predolgo čakati, posebno ne, če je vreme mokrotno. Kdor noče slame in zrnja po gnijolobi od takega silja izgubiti, mora poleglo silje včasih na pol zrelo požeti. Zrnje je v tem slučaju le male vrednosti, zato pa se dobi boljše slama za krmo in otme se vsaj nekaj zrnja.

O primernem času žetve so se razne primerjevalne skušnje napravljemale, ki so vse pokazale, da je zgodnja žetev boljše od pozne.

Skušnje so gledé na pšenico pokazale, da ima zrnje pšenice, ki je bila v žolti zrelosti požeta, najlepši pogled in daje najboljšo moko in sicer je taka pšenica od jednako velike njive dala 29 funtov lepe moke prve vrste več, kakor poprek vse druge, a v razni zrelosti požete njive, pa 3 funte moke druge vrste in 1 funt otrobov manj od drugih. Tudi rž v žolti zrelosti požeta daje podobne pridelke.

Čas žetve je pri stročnatih sadežih različen od onega pri zrnju.

Pri bobu se z žetvijo ne sme čakati, da stročje začne črno prihajati. Sme se bob že poprej žeti, brž ko se je sad v stročju popolnoma razvil. Treba pa je po tem na njivi še požeti bob zoreti pustiti. Najboljši čas grah in grahorico žeti je takrat prišel, ko je večidel ocvelih strokov zrel, da si tudi je v gnojnem delu trt še nekoliko nezrelih strokov.

Leča se sme le v žolti zrelosti žeti in o stanovitnem vremenu. Če postane bolj zrela, se stroki razpokajo in seme izpada. Zato se leča rajši piplje, nego žanje.

Ajdina je za žetev dozorela, ko zrnje začne temno barvo dobivati, da si tudi sem ter tje še kateri cvet cvete. („Slov. Gospodar“.)

Za kapelo ss. Cirila in Metoda v novi cerkvi Jezusovega presv. Srca v Ljubljani

so darovali č. gg.:

Avugust Dimic, denarstv. vodja,	10 gl. — kr.
F. A. V.	10 „ — „
Jožef Bušić	1 „ — „
Andrej Ditrh v Vipavi	3 „ — „
J. Humar na Primskavem	15 „ 50 „
Martin Šlibar, dekan na Vrhniki,	30 „ — „
Matija Prijatelj, župnik v Strugi,	3 „ — „
Valentin Levčnik, e. k. davkarski nadzornik v Logatcu,	5 „ — „
J. Demšar, župnik v Ledinah,	2 „ — „
Dr. Josip Kenda v Vipavi	5 „ — „
P. Flegof v Trstu	2 „ — „
Janez Šabee v Trstu	20 „ — „
Jozef Vadnu	2 „ — „
Katarina Sever	1 „ — „
Anton Ostrožnik, župnik,	1 „ — „
Feliks Zavodnik v Rudolfovem	2 „ — „
Valentin Orehek, kaplan v Čemšeniku,	2 „ — „
Tomaž Keber, župnik v pokoji v Šmartnem,	1 „ — „
Ferdinand Staudacher, častni kanonik, e. k. prof.,	5 „ — „
Martin Derčar, župnik na Polici,	3 „ — „
T. Tollazzi v Logatcu	2 „ — „
Fr. Skedl, e. k. pomorski pristav v Trstu,	2 „ — „
Ivan Tosti v Trstu	1 „ — „
J. Lozar v Ljubljani	2 „ — „
J. Volčič, sodnijski pristav v Ložu,	5 „ — „
L. Urbas v Idriji	3 „ — „
F. Žilček v Ormožu	3 „ — „
Dr. Jos. Šuc v Slov. Gradcu	5 „ — „
Jakob Kolednik, župnik na Razborji,	5 „ — „
Miha Planinšek v Ptui	2 „ — „
St. F.	1 „ — „
Dr. Ferdinand Pogačnik, odvetnik na Dunaji, bel mašni plašč z vso pripravo.	

(Dalje prih.)

Zahvala.

Otroška veselica v prostorih Vipavske šitalnice z dne 21. in 29. t. m. donesla je 75 gl. Vdano podpisani zahvaluje se vsim p. n. dobrotnikom in prijateljem šolske mladine za tako zdatno podporo v svojem in v imenu revnih učencev najtoplejše. Bog povrni stoterno!

Vodstvo štirirazredne ljudske šole v Vipavi, dne 30. junija 1885.

Gašpar Gasperin, šolski vodja.

Tujci.

29. junija.

Pri **Matiču**: Pavel Ring, trg. pot., iz Draždan. — Hava pl. Lyrkowsky, e. k. vojak, z Dunaja. — Herzog in Zeiss, trg. pot., z Dunaja. — Anton Sixt, posestnik pivovarne, iz Ljubna. — Janez Schok, zasebnik, s soprogo, iz Gradea. — E. Steinhof, zasebnik, iz Trsta.

Pri **Stonu**: Emil Kiess, trg. pot., iz Berolina. — Gust. Buehheim, trg. pot., iz Cöthena. — Bernard Brunner, trg. pot., z Dunaja. — Franc Petsche, krčmar, s soprogo, iz Mostara. — D. Miklošič, e. k. profesor, s soprogo, iz Maribora. — Weiss in Leitner, soproge trg., iz Kanize.

Pri **Južnem kolodvoru**: Miroslav pl. Hagen, e. k. madporočnik, iz Gradea. — Karl Pehl, uradnik, iz Trsta. — Viljem Hagen, e. k. stotnik, iz Pulja. — Jakob Radivojevič, trgovec, Kragujevaca.

Pri **Avstrijskemu caru**: Josip Lorenc, krošnjar, iz Königsberga. — J. Lavrenčič, posestnik, iz Vrhpolja. — Dom. Pucjak, posestnik, iz Ajdovščine.

Dunajska borza.

(Telegrafovo poročilo.)

1. julija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 60 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	88 „ 25 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 50 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 35 „
Akcije avstr.-ogerske banke	860 „ — „
Kreditne akcije	284 „ 60 „
London	124 „ 25 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 85 1/2 „
Ces. cekini	5 „ 88 „
Nemške marke	61 „ 05 „

Od 30. junija.

Ogerska zlata renta 4%	98 gl. 95 kr.
papirna renta 5%	92 „ 45 „
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 97 „ 50 „
Länderbanke	93 „ 30 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	565 „ — „
„ državne železnice	296 „ 75 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	194 „ 40 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. — „ — „
4% „ „ „ 1860	500 „ 139 „ — „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 167 „ 50 „
„ „ 1864	50 „ 165 „ 75 „
Kreditne srečke	100 „ 175 „ 50 „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ 17 „ 75 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	113 „ 75 „
Ferdinandove sev.	106 „ — „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „

Na prodaj

je po jako nizki ceni

7 železnih štacunskih vrat

s kamenitimi bangerji vred,

5 izločnih oken in dvoje velikih vrat.

KRISPER & URBANC

(3) v Ljubljani.

V Katoliški Bukvarni v Ljubljani

se dobiva knjiga:

„Ne v Ameriko!“

Spisal Jak. Aléšovec.

Cena 1 gl., po pošti 5 kr. več.

Ivan Lapajne v Krškem

je izdal in ima v zalogi sledeče (21)

knjige in knjižice

za ljudske šole in učitelje:

- Praktično metodiko cena — gl. 80 kr.
- Prvi poduk „ — „ 60 „
- Fiziko in kemijo „ — „ 60 „
- Prirodopis „ — „ 56 „
- Zemljepis „ — „ 26 „
- Geometrijo „ — „ 24 „
- Malo fiziko „ — „ 23 „
- Domovinoslovje „ — „ 20 „
- Pripovedi iz zgod. Štajerske „ — „ 6 „
- Opis krškega okraj. glav. „ — „ 30 „
- Zgodovina štaj. Slovencev „ 1 „ 20 „

Isti pisatelj ima v zalogi tudi razne pisanke in risanke, mali slovenski zemljevid kranjske dežele z deli sosednih kronovin, cena 1 kr., ter slovensko-nemški zemljevid Avstrijsko-Ogerske, cena 1 kr., in zemljevid Krškega okrajnega glavarstva, cena 5 kr.

Umetne

zobe in zobovja

ustavlja po najnovejšem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega mostu, I. nadstropje.